

Storytelling as a method of teaching possesses variety of applications, namely it can be used for practicing oral or written topics during practical classes. Besides, it is very effective for initialization of conversations between students and professors, which can be performed by suggesting students telling their own stories from their personal experience or practice, not necessarily real ones. This helps students get rid of their unnecessary fears and complexes, which prevent them from speaking foreign language. The topic can be suggested by professor as well, which involves certain kind of vocabulary to be used in the story obligatory for this particular lesson. The teacher or professor can introduce students to speaking with his own, not necessarily real, story. This provides important links in order to establish necessary connections between students and their teacher. Students, being more open, can produce more valid and grammatically correct sentences. All these details have been taken into account during the current research.

The aforementioned studies support introducing newer approach to teaching foreign language, which includes storytelling and its forms, e.g. facilitated discussion, debates, free dialogues, etc. But all this poses certain requirements to the teacher, and among them is flexibility, which is the ability to adjust himself to the current change of situation, ability to support conversation on any given topic, ability to lead student's discussion in proper direction. All this conducted properly results in student's better understanding of grammatical structures, more proper application of composition of sentences, and clearer use of vocabulary. Those are the results which can be achieved by storytelling during classes.

REFERENCES

1. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: навч.посібник / за ред. В. М. Кухаренко, 3-є вид. / В. М. Кухаренко, О .В. Рибалко, Н. Г. Спротенко – Харків: НТ «ХПШ», «Торсінг», 2002. – 320с.
2. Скрипник І. М. Використання дистанційних методів навчання в медичній освіті / І. М. Скрипник, Г. С. Маслова, Н. П. Приходько [та ін.] // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2020. – № 3 (39). – С. 29–32.
3. Рашевська Н.В. Змішане навчання як психолого-педагогічна проблема / Н. В. Рашевська // Вісник Черкаського університету. Випуск 191. Частина IV. Серія «Педагогічні науки», 2010— С. 89-96.

УДК 371.315

Гуцол М.І.

Івано-Франківський національний медичний університет
РОЗМАЇТТЯ МЕТОДІВ ФАСИЛІТАЦІЇ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЇХ НА
ОНЛАЙН-ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ТА МЕДИЧНОЇ
ТЕРМІНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

У статті розглядаються проблеми розвивального навчання, яке поєднує професійну підготовку і особистісний розвиток індивідуальності майбутніх медиків. Фасилітація — це інструмент, який допомагає полегшити процес спільного прийняття рішення. Особливо корисним інструмент стає під час онлайн навчання і є дієвою продуктивною технологією в управлінні педагогічними методами у вищій школі. Її основний зміст вкладається у положення-висловлювання фасилітатора. Викладач-фасилітатор перетворює процес комунікації у зручний і легкий для всіх її учасників, допомагає групі зрозуміти загальну мету й підтримує позитивну групову динаміку для досягнення цієї мети у

процесі дискусії, не захищаючи при цьому жодну з позицій.

Ключові слова: фасилітація, викладач-фасилітатор, комунікація, педагогічні технології, пізнавальні методи, групові форми роботи.

The paper deals with the problem of “the developing education” which unites professional preparation and psychological formation of future doctors. Facilitation is a tool that helps facilitate the joint decision-making process. The tool becomes especially useful during online learning and is an effective productive technology in the management of pedagogical methods in high school. Its main content is embedded in the position-statement of the facilitator. The facilitator makes the communication process convenient and easy for all participants, helps the group to understand the overall goal and maintains positive group dynamics to achieve this goal in the discussion process, without defending any of the positions.

Key words: facilitation, teacher-facilitator, communication, pedagogical technologies, cognitive methods, group forms of work

В статье рассматриваются проблемы развивающего обучения, которое сочетает профессиональную подготовку и личностное развитие индивидуальности будущих медиков. Фасилитация - это инструмент, который помогает облегчить процесс совместного принятия решения. Особенно полезным инструментом становится во время онлайн обучения и является действенной продуктивной технологией в управлении педагогическими методами в высшей школе. Ее основное содержание вкладывается в положение-высказывания фасилитатора. Преподаватель-фасилитатор превращает процесс коммуникации в удобный и легкий для всех ее участников, помогает группе понять общую цель и поддерживает положительную групповую динамику для достижения этой цели в процессе дискуссии, а не защищая при этом одну из позиций.

Ключевые слова: фасилитация, преподаватель-фасилитатор, коммуникация, педагогические технологии, познавательные методы, групповые формы работы

В умовах дистанційного навчання нам освітянській спільноті доцільно якомога більше часу приділяти ще й самоосвіті та самонавчанню. Ми – викладачі, модератори, організатори маємо готувати якісний освітній рівень для наших майбутніх медиків, тож освітні потреби сучасних здобувачів вищої освіти постійно мотивують до підвищення власної професійної кваліфікації, для того щоб потім її застосовувати на практиці. Розмаїття методів фасилітації, та застосування їх на онлайн-практиці окремий методичний інструментарій групових форм роботи. Пізнавальні методи діяльності в ролі фасилітатора, нові підходи до організації освітнього простору онлайн вимагають неабияких а надзвичайно ґрунтовних знань.

Отже, що ж таке фасилітація? Фасилітація (від англ. *facilitation* — допомога, полегшення, сприяння) — це організація процесу колективного розв'язання проблем у групі. Саме коли людина залучена до прийняття рішення, коли її думка почута та включена при розгляданні остаточного рішення, вона більш схильна далі реалізовувати це рішення. Фасилітація — це інструмент, який допомагає полегшити процес спільного прийняття рішення. Особливо корисним інструмент стає під час онлайн навчання.

Чи підходить цей метод для вивчення латинської мови у вищому навчальному медичному закладі в Україні? Так підходить. І він є найбільш ефективний під час он-лайн навчання.

Хто ж має бути фасилітатором процесу у вищій школі? Тут можливі 2 варіанти — сторонній експерт (у нашій програмі це ментор), або ж хтось з команди університету. Були випадки, коли під час фасилітації лідер, керівник поєднував 2 ролі — фасилітатора та керівника. Коли він/вона змінювали свою роль, то використовувати візуалізацію. Це досить непросте поєднання, яке приходить із практикою.

У фасилітатора є наступні функції, кожна з яких має виклик:

1 – залучати до повноцінної участі (але в цей час виникає фундаментальна проблема – внутрішній цензор студенти не говорять те, що думають насправді. Наприклад при поясненні нової теми, «Рецепт» студент не говорить повністю закінчень рецептурного рядка боячись сказати не правильно.)

2 – сприяти взаєморозумінню (фундаментальна проблема наступна: фіксація тільки на своїй позиції. Студент краще відповідає тему яку вже вивчено, тому що вже має свою позицію.)

3- стимулювати сприйняття рішень (фундаментальна проблема установка виграш – програш, відповідаючи по тестах теми « Рецепт», один із студентів відповів і отримав бал, інший не встиг на нього відповісти, або не довчив і не відповів, відповідно бал не отримав)

4 – культивувати почуття загальної відповідальності (фундаментальна проблема (надія на своїх одногрупників, ця функція найвідповідальніша, тому що на взятій темі «Рецепт» взаємопов'язані знання латинської мови, фармакології, анатомії, фізіології, пропедевтики, та інших. Щодо відповідальності тут задіяні і лікар і, фармацевт, від них залежить життя та здоров'я пацієнта.) Щоб уникнути цих проблем, потрібно початково обговорити мету обговорення та домовитися перед безпосереднім процесом прийняття рішення про наступні принципи:

- порушення на першому місці: якщо є розмови по групах/суперечки, ми їх не замовчуємо і не робимо вигляд, що їх немає, а звертаємо на них увагу;

- кожен говорить за себе: "я", а не "ми", "усі";

- задаючи питання, поясни, чому важлива відповідь;

- будь чесним та свідомим у тому, що говориш;

- висловлюй свої думки, а не інтерпретуй інших;

- одночасно говорить тільки одна людина.

Потрібно пам'ятати про наступні моменти:

Фасилітатор нічому не вчить. Це означає, що людина, що задає питання, повинна перебувати в позиції «незнання», необхідного для того, щоб бути відкритою. Частина підготовки фасилітатора — розвинути в собі щирий інтерес до того, що може знати група і до яких висновків вона прийде.

Фасилітатор бесіди довіряє мудрості групи. Коли почуті всі думки, виходить більш цілісна картина, подібно каменю з безліччю граней. Мета бесіди — отримати «багатогранну мудрість». Якщо фасилітатор не вірить в успіх групи, вона це обов'язково помітить. Фасилітатор буде попередньо приймати будь-які відповіді і не буде намагатися роз'яснити абстрактні репліки, оскільки вони, на його погляд, все одно нічого не змінюють. Або ж він буде поспішати, намагаючись покінчити з обговоренням якомога швидше. Це порушує сам процес фасилітації, учасники отримують негативний досвід і не захочуть більше повертатися до методу.

Фасилітатор відповідальний за перебіг обговорення. Він повинен зробити більше, ніж просто скласти план і слідувати йому на автопілоті. Ключ до ефективного діалогу — це активний взаємний обмін репліками між питаннями і

відповідями. Посеред бесіди ви можете виявити, що питання, які ви підготували заздалегідь, не зовсім підходять або ж їх недостатньо. Потрібно докласти чималих зусилля для того, щоб придумувати нові питання на ходу, продовжуючи спрямовувати групу і «копати глибше».

Можна визначити наступні стадії спілкування фасилітатора-викладача зі студентами:

Стадія 1. Підготовча, неявна, опосередкована. Це – передумови виникнення групи – попередній життєвий досвід її членів. Роль викладача-фасилітатора: завчасно ознайомитися з своєрідними "досьє досягнень" студентів для розуміння потреб, запитів, перспектив групи.

Стадія 2. Становлення групи. Початок взаємодії у групі. Роль викладача-фасилітатора: організувати комфортну продуктивну взаємодію, навчити працювати разом.

Стадія 3. Суперечок. Виявляються різні конфлікти або відкрита конкуренція між студентами за ресурси – владу, популярність, увагу і т. п. Роль викладача-фасилітатора: продовжувати, бути позитивним та інформативним, демонструвати повагу, бути зразком наслідування.

Стадія 4. Затишшя, штилю. Студенти вже виговорилися, зняли напругу, позбулися негативних емоцій і заспокоїлися у гармонійному стані. Роль викладача-фасилітатора: узагальнити здобутки групи, згуртовуючи її, зацентрувати увагу студентів на рівні довіри, щирості, доброзичливості, толерантності, які зросли.

Стадія 5. Стабілізації у розвитку. Команда починає працювати злагоджено, якісно. Роль викладача-фасилітатора: перекласти відповідальність за груповий процес на команду. Поділитися своєю владою. Слідкувати, щоб усі брали участь в обговоренні.

Стадія 6. Успішної діяльності, піднесення. Група застосовує ефективні способи організації командної роботи, вирішує складні проблеми, конфлікти, активно формується та отримує безцінний досвід взаємодії. Роль викладача-фасилітатора: забезпечувати групу інформацією, сприяти взаємодопомозі в групі, дарувати правдиві соціальні компліменти.

Стадія 7. "Завершення" настає внаслідок вирішення завдань, для розв'язання яких група створювалася або внаслідок утрати лідера. Роль викладача-фасилітатора: організувати підбиття підсумків та прощання або створення нової групи.

Технологія педагогічної фасилітації передбачає у застосуванні різні ресурсні техніки. Найпоширеніші з них – Open Space ("Відкритий простір"), World Café ("Всесвітнє кафе"), Future Search ("Пошук майбутнього"), Appreciative Inquiry Summit ("Саміт позитивних змін"), Work Out ("Вихід за рамки"). Для вивчення латинської та іноземних мов у медичному ВНЗ актуальними є наступні: Техніка "Відкритий простір" – це організація процесу комунікації у студентській групі, спрямована на пошук вирішення педагогічного конфлікту, коли кожен член групи має відповісти на велику кількість приватних запитань інших студентів та знайти спільний компромісний вихід із проблеми. Переваги цієї техніки полягають у тому, що за короткий період часу викладач-фасилітатор отримує велику кількість відповідей, інформації, думок студентів та відбувається згуртування групи, об'єднаної важливою метою. У цій техніці заслуговує на особливу увагу викладача-фасилітатора оригінальні принципи діяльності групи. "1. Хто б не прийшов до цієї групи – це ті люди, які потрібні. 2. Щоб не трапилося – це єдине, що могло

відбутися. 3. Коли б це не почалося – це правильний час. 4. Коли це закінчиться, тоді й закінчиться". Техніка "Всесвітнє кафе" – оригінальний спосіб управління змінами у групі. Протягом неї відбувається збір думок студентів не конкретно якоїсь вузької проблеми, а стратегічного напрямку розвитку групи у цілому. Основна увага акцентується на прагненнях та побажаннях студентів. Вони пропонують велику кількість ідей, які відразу обговорюються, піддаються критиці, сумнівам, модифікуються та доопрацьовуються членами групи. Таким чином, концентрується досвід та значний об'єм знань присутніх із певної теми, створюються умови для взаємного інтенсивного навчання студентів. Техніка "Пошук майбутнього" полягає в тому, що кожен член групи має представити своє бачення вирішення конфлікту за лаконічною формулою – "Хто, що і як має вчинити". Опісля відбувається рефлексія, узгодження підходів, обговорення, формування єдиного рішення. Техніка "Саміт позитивних змін" – джерело пробудження потенціалу членів групи. Їм потрібно написати і зачитати для всіх історію свого найбільшого досягнення, успішного розв'язання конфлікту. Важливі позитивні розповіді використовуються як базис для обміну досвідом, інформаційного збагачення, підвищення самооцінки студентів. Ця техніка застосовується для проведення широкого спектра позитивних змін у групі, які полягають, також, у підвищенні рівня конфліктологічної компетентності, розвитку лідерства, стратегічного планування, переміни культури відносин, удосконалення комунікативних процесів, з'ясування бачення та цінностей студентів, поліпшення якості взаємовідносин у групі тощо.

Підсумовуючи вищезазначене, можна дійти висновку, що проблема, розглянута нами, є актуальною та значущою і потребує подальшого дослідження. Зокрема, на особливу увагу науковців заслуговують техніки фасилітації, детальне обґрунтування механізму їх дії та впливу на особистість студента. Узагальнюючи все означене вище, доходимо висновку, що фасилітація – дієва продуктивна технологія в управлінні педагогічними методами у вищій школі. Її основний зміст вкладається у таке положення-висловлювання фасилітатора: "Я тобі допоможу – знаю мету і ми разом знайдемо шлях до неї!". Фасилітатор – це особа, яка організовує процес, залучає учасників і структурує роботу групи. Викладач-фасилітатор – це особистість, яка дидактично грамотно та якісно забезпечує успішну групову комунікацію студентів. Тобто вирішує поставлені завдання, сприяючи комфортній атмосфері та плідності обговорення. Викладач-фасилітатор перетворює процес комунікації у зручний і легкий для всіх її учасників, допомагає групі зрозуміти загальну мету й підтримує позитивну групову динаміку для досягнення цієї мети у процесі дискусії, не захищаючи при цьому жодну з позицій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Фісун О. В. Педагогічна фасилітація як багатозначний феномен / О. В. Фісун : зб. наук. пр. Харківськ. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди. – 2010. – Вип. 34. – С. 133–139.
2. Шевченко К. О. Педагогічна фасилітація у контексті професійної компетентності вчителя / К. О. Шевченко : зб. наук. пр. Психологічні науки. – 2014. – Вип. 2.13 (109). – С. 258–263. 3
3. Фасилітація. Модерація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jak.magey.com.ua/articles/fasilitacija-moderacija-mediacija.html>.
4. Хілько С. Особливості формування фасилітаційної позиції майбутнього

психолога в системі післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvina/1_2016/%D0%A5%D0%98%D0%9B%D0%AC%D0%9A%D0%9E.pdf.

5. Цілі і техніка фасилітації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/16330826/psihologiya/tsili_tehnika_fasilitatsiyi.

6. Краткий обзор некоторых методов фасилитации [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jarki.ru/wpress/2012/02/06/2970.References>

7. Коряковцева Н.Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: Пособие для учителей. К., 2002.–176с

8 Олійник Л.Й. Інноваційні технології викладання іноземних мов [Електронний ресурс] // http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm.

9. Саєнко Н.С. Реалізація принципів гуманізації та гуманітаризації медичної освіти у навчанні іноземних мов. Наукові записки. Збірник наукових статей Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова. - 2011, Вип. №93, К. : Вид. НПУ ім.М.П.Драгоманова, С.158-166.

УДК 378.018.43:37.016:811.124

Дерев'янченко Н. В.

**Харківський національний медичний університет
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ
ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ
ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ ТА МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ХНМУ**

Стаття описує досвід кафедри латинської мови та медичної термінології ХНМУ у проведенні практичних занять під час пандемії. Наголошується на пріоритетному значенні матеріально-технічного оснащення навчальних аудиторій. Описується, як організовані синхронний і асинхронний формати дистанційного навчання. Окреслено основні компоненти дистанційних курсів з навчальної дисципліни, створених на платформі Moodle. Зазначено, що для контролю рівня знань ефективним є використання мобільних додатків. Серед проблемних питань акцентовано увагу на різному рівні цифрової грамотності науково-педагогічних працівників, а також здобувачів освіти.

Ключові слова: *дистанційна освіта, латинська мова, медична термінологія, Moodle, цифрова грамотність.*

The article is devoted to description of the experience of the Department of Latin language and medical terminology of KNMU in holding of classes during pandemic. It is emphasized on priority meaning of material and technical equipment of classrooms. It is described how the synchronic and asynchronic forms of distance learning are organized. It is described too. It was noted that mobile applications are effectively used for the control of the level of students' knowledge. Amount the problematic issues it is mentioned about different level of digital literacy of teachers and students.

Key words: *distance learning, Latin language, medical terminology, Moodle, digital literacy.*

Стаття описує досвід кафедри латинської мови та медичної термінології ХНМУ в проведенні практичних занять в час пандемії. Висхідання акцентовано на пріоритетному значенні матеріально-технічного оснащення навчальних аудиторій. Описано, як організовані синхронний і асинхронний формати дистанційного навчання. Обозначено основні